

URZĄD GMINY W DĄBRÓWNI
WPLYNEŁO

Dnia 28.03.2024

Znak 2574.1014

Podpis P. Kozłowska

SPRAWOZDANIE

Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĄBRÓWNO ZA 2023 ROK

Dąbrówno, marzec 2024 r.

I. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 177), określa:

- zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków,
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Założeniem podstawowym ustawy jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, zwłaszcza jeśli ma ona trudności w wypełnianiu swoich funkcji. Chodzi o zapewnienie pomocy, która wyeliminuje groźbę zabrania dziecka rodzinie lub, w szczególnych sytuacjach, szybki powrót do rodziny po okresowym pobycie poza nią. Kierując się tą ideą, w przepisach ustawowych duży nacisk położono na działania profilaktyczne, pomagające rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu i zapobiegające powstawaniu patologii. Profilaktyka rodzinna jest realizowana przede wszystkim przez gminne i powiatowe instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny i jest w głównej mierze skierowana do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą domową, ubogich i zagrożonych ubóstwem. Obejmuje również spokrewnione rodziny zastępcze, a także usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych, rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka. Istotne znaczenie ma tutaj praca z rodziną, prowadzona m.in. w formie wsparcia asystenta rodziny, konsultacji i specjalistycznego poradnictwa, pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego, mediacji i terapii rodzinnej oraz organizowania grup wsparcia dla rodziców.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 177), która zobowiązuje Wójta do złożenia Radzie Gminy corocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny do dnia 31 marca każdego roku.

Do zdań własnych gminy, w myśl art. 176 wspomnianej na wstępie ustawy, należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrównie opracował projekt Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dąbrówno na lata 2022-2024, który został przyjęty Uchwałą Rady Gminy w Dąbrównie Nr XL/257/21 z dnia 20 grudnia 2021 r ;

Gminny Program Wpierania Rodziny w gminie Dąbrówno na lata 2022 – 2024 jest odpowiedzią na potrzebę podnoszenia jakości funkcjonowania systemu wspierania rodziny oraz podejmowania zintegrowanych działań zmierzających do deinstytucjonalizacji, głównie poprzez wychowywanie dziecka w rodzinie naturalnej.

Celem głównym ww Programu jest:

Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin, z gminy Dąbrówno, sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cel ten realizowany jest przez cele szczegółowe:

- zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji,
 - wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
 - podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny,
 - zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.
- 2) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
- ✓ zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrównie w ramach realizacji tego zadania w 2023 r. zatrudnił jednego asystenta rodziny, który objął wsparciem 9 rodzin (w tym 21 dzieci) przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Asystent opracował 9 planów pracy z rodziną, które były realizowane za zgodą i przy współpracy rodzin objętych wsparciem.

Asystent realizując plan pomocy rodzinie współpracował przede wszystkim z przedstawicielami:

- ✓ Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Ostródzie,
- ✓ Placówek oświatowych (dyrektor, pedagog, wychowawca, psycholog),
- ✓ Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (przedstawiciel oświaty, pielęgniarka środowiskowa, pełnomocnik Wójta, policja, kurator),
- ✓ Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (koordynator pieczy zastępczej),
- ✓ Posterunku Policji w Dąbrównie.

Asystent rodziny zatrudniony w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbrównie realizuje następujące zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- pomoc w poprawie sytuacji bytowej oraz w uzyskaniu samodzielności materialnej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych (zapisy do psychologa);
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną; opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodzin;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym oraz grupą diagnostyczno-pomocową, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin. Ponadto w ramach swoich obowiązków każdy asystent rodziny jest zobowiązany zgodnie z ustawą o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do opracowania i realizacji planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. W przypadku podejmowania działań na rzecz rodziny, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej asystent zobowiązany jest do opracowania i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej z uwagi na konieczność skoordynowania działań z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

Zadania asystenta rodziny realizowane są zgodnie z przepisami ustawowymi i polegają przede wszystkim na prowadzeniu pracy z rodzinami, u których występuje wiele sprzężonych problemów, do których należą m.in.:

- niskie umiejętności opiekuńczo-wychowawcze oraz brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, przewlekła choroba,

niepełnosprawność, przemoc, wyuczona bezradność, zaburzenia psychiczne, a których występowanie powoduje trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Praca asystenta rodziny odbywa się w miejscu zamieszkania tych rodzin i poza nim, przy aktywnym współdziałaniu i współpracy pracownika socjalnego.

W rodzinach, gdzie była realizowana praca i udzielane wsparcie, asystent pomagał i towarzyszył między innymi w: przygotowaniu i złożeniu pism urzędowych w określonych instytucjach, nawiązywaniu kontaktów z pracownikami innych instytucji społecznych, poradni specjalistycznych czy organizacji pozarządowych, zwiększaniu motywacji klientów do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kontynuowania nauki czy poszukiwania pracy, zwiększeniu motywacji do podjęcia terapii uzależnień, organizowaniu wsparcia materialnego, rozwiązywaniu codziennych trudności poprzez zwiększenie kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i załatwiania spraw urzędowych, gospodarowania czasem, poprawie relacji wewnątrzrodzinnych, podnoszeniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych oraz budowaniu autorytetu rodziców, podniesieniu poziomu higieny członków rodziny oraz estetyki wyglądu mieszkania, wzroście umiejętności gospodarowania budżetem domowym, odbudowaniu zdrowych postaw psychospołecznych.

- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

Rodziny wspierające stanowią instrument mający na celu wsparcie rodziców biologicznych w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci. Gmina może spróbować zaktywizować lokalne otoczenie rodziny w celu udzielenia pomocy rodzinie. Problemy opiekuńczo-wychowawcze mogą wynikać z braku odpowiednich wzorców w rodzinach, z których pochodzą rodzice dziecka. Pełnienie roli rodziny wspierającej jest nieodpłatne. Niemniej gmina ma obowiązek zawrzeć umowę z rodziną, w której zostaną zdefiniowane koszty, które podlegają zwrotowi. W 2023 r. w ramach tego zadania na terenie Gminy Dąbrówno nie szkolono rodzin wspierających i nie podpisano umowy z rodzinami wspierającymi.

- prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci – zadanie nierealizowane – na terenie Gminy nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego.

3) Finansowanie:

- podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny – w 2023 r. asystent rodziny uczestniczył w 3 szkoleniach: Dialog motywujący jako skuteczna metoda motywowania do zmiany destrukcyjnych zachowań, szkolenie dla Asystentów Rodziny w zakresie pracy z członkami rodzin z problemami alkoholowymi i przemocą pn.”Akademia

Asystenta”, Nowelizacja kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w zakresie małoletnich – tzw. Ustawa Kamilka.

- kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające – w 2023r. nie było rodzin wspierających;
- 4) Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka w wysokości:

- ❖ 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- ❖ 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- ❖ 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zgodnie z powyższymi założeniami w 2023 r. tutejszy Ośrodek współfinansował pobyt 12 dzieci w pieczy zastępczej w okresie od stycznia do grudnia na łączną kwotę: 101.351,98 zł.

- 5) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;

W 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrównie sporządził i przekazał dwa sprawozdania rzeczowo – finansowe za okres 01.01. - 30.06.2023 r. oraz 01.07. - 31.12.2023 r. przekazane do Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony był na bieżąco zarówno przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych Ośrodka a także członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Dąbrównie w ramach:

- pracy grup diagnostyczno-pomocowych powołanych do prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” w danej rodzinie,
- spotkań i konsultacji przy udziale kierownika GOPS, pracowników socjalnych oraz asystenta,

- konsultacji z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, dzielnicowymi.

Szczegółowy wykaz realizowanych zadań wynikających z Gminnego Programu Wspierania Rodziny za 2023 r.

Cel Operacyjny 1. Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji,

Lp.	Nazwa działania	MIERNIKI
1.	Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej – 220
2.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym: psychologicznego, prawnego, rodzinnego)	Liczba udzielonych porad/konsultacji (szt.) Szkoły Podstawowe: Psychologiczne – 48 Prawne – 0 Rodzinne- 20
3.	Organizowanie warsztatów „Szkoła dla rodziców”	Liczba edycji – w 2023r., nie była realizowana Liczba uczestników - 0
4.	Prowadzenie mediacji i terapii	Liczba mediacji - 0 Liczba terapii - 0 Żadna z rodzin nie chciała skorzystać z pomocy specjalisty
5.	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	Liczba założonych Niebieskich Kart. – 22 wszczęte procedury Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie realizowało program dla sprawców przemocy dwukrotnie w 2023 roku – brak osób zainteresowanych uczestniczeniem w zajęciach.
6.	Usługi dla rodzin z dziećmi w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne	Liczba rodzin korzystających z usług - 0
7.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	Liczba rodzin, dzieci korzystających z posiłków w programie i poza programem – 99 uczniów w szkołach podstawowych i średnich

8	Praca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego czasowo w pieczy zastępczej	Liczba wspieranych rodzin – 2 rodziny
---	---	---------------------------------------

Cel operacyjny nr 2. Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Lp.	Nazwa działania	MIERNIKI
1	Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Liczba wspieranych rodzin - 9 Liczba osób w rodzinach - 35 Liczba dzieci w rodzinach - 21 Liczba asystentów - 1
2	Wsparcie asystenta rodziny dla kobiet w ciąży i rodzin w ramach realizacji programu „Za życiem”	Liczba wspieranych rodzin – 0 Liczba osób w rodzinach - 0 Liczba dzieci w rodzinach - 0 Liczba asystentów - 0
3	Współfinansowanie kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych - 9 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka - 3 Wysokość poniesionych nakładów finansowych - 101.351,98 zł.
4	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	Liczba rodzin objętych pomocą Stypendia socjalne:- 40 rodzin
5	Prowadzenie dodatkowych zajęć wyrównujących dysproporcje i deficyty szkolno-wychowawcze(zajęcia z logopedą, zajęcia dodatkowe wyrównawcze, zajęcia socjoterapeutyczne)	Liczba zajęć prowadzonych w Szkołach Podstawowych z terenu gminy(rodzaje) Dydaktyczno – wyrównawcze: (matematyka , j. polski angielski) - 70 uczniów Korekcyjno-kompensacyjne - 67 uczniów Terapia logopedyczna – 87 uczniów Rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne – 42 uczniów
6	Tworzenie i realizacja projektów wspierających rodzinę	Liczba projektów - 0
7	Organizowanie zespołów/grup roboczych działających na rzecz rodzin	Liczba zespołów/grup diagnostyczno pomocowych utworzonych w placówkach oświatowych– 1 Liczba instytucji zaangażowanych w zespołach/grupach roboczych – - Sąd Rejonowy w Ostródzie – kuratorzy - Posterunek Policji – dzielnicowy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
8	Realizacja ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i	Liczba zajęć - 0 Liczba uczestników - 0

	pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży	
9	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży przez Kuratorium Oświaty przy współpracy z GOPS	Liczba dzieci – 6
	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży przez Pełnomocnika wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych przy współpracy z GOPS	Liczba dzieci - 10

Cel operacyjny nr 3 Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.

Lp.	Nazwa działania	MIERNIKI
1	Szkolenie dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba szkoleń – 3 1. „Zmiany do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” 2. „Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w zakresie ochrony małoletnich – tzw. Ustawa Kamilka” 3. „NOWOŚĆ! Ustawa z dnia 9 marca 2023r. – zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Przegląd i omówienie najważniejszych zadań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołów interdyscyplinarnych. Procedura „Niebieskiej karty” Liczba uczestników - 2
2	Zapewnienie dostępu do szkoleń dla asystenta rodziny	Liczba zorganizowanych szkoleń - 3 Liczba uczestników - 1
3	Zapewnienie dostępu do szkoleń dla pracowników placówki	Liczba zorganizowanych szkoleń - 4 Liczba uczestników - 4
4	Realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających dysfunkcjom społecznym.	Liczba programów - 23 - Busola I, Busola II, Domowi detektywi, Znajdź właściwe rozwiązanie, Rodzina na TAK!, Magiczne kryształki, Czyste powietrze wokół nas, Trzymaj formę!, Ratujemy i uczymy ratować WOŚP, Przyjaciele Zippiego, Bieg po zdrowie, Apteczka emocjonalna, Akcja Menstruacja, Prawidłowa dieta nastolatka – profilaktyka zaburzeń odżywiania, Jak zadbać o swój wizerunek w sieci, Zasady i reguły obowiązujące w relacjach międzyludzkich, Prawa i obowiązki uczniów, Komunikacja – emocje, relacje, Tajemnice dobrej rozmowy, Stres – wróg czy przyjaciel, Jak radzić sobie ze stresem, Bezpiecznie do szkoły, Spotkanie z Leonem. Liczba dzieci objętych programami – 361 uczniów
5	Realizowanie przez placówki oświatowe programu Erasmus+ SP Marwałd SP Elgnowo	Licba dzieci – 12 Licba dzieci – 12

6	Prowadzenie pracy socjalnej i monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych.	Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną - 114 rodzin (466 osoby)
---	--	--

Cel operacyjny nr 4 Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.

Lp.	Nazwa działania	MIERNIKI
1	Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	Liczba spotkań w zespole ds. ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. - 1

PODSUMOWANIE

Mając na uwadze sukcesywność podejmowanych działań oraz dużą ich skuteczność w zapewnieniu wsparcia rodzinom zmagającym się z niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą, konieczna jest kontynuacja owych działań oraz podejmowanie nowych, mających na celu zwiększenie aktywności wszystkich instytucji działających na terenie gminy Dąbrówno. Praca z rodziną polega głównie na działaniach profilaktycznych, co z uwagi na występowanie owych trudności w zakresie prawidłowego sprawowania opieki nad dziećmi wydaje się być koniecznością. Dlatego istotne jest, aby pomoc ta, nie stanowiła charakteru stricte związanego z pomocą społeczną, ale miała charakter zintegrowanego systemu pomocowego oraz była dostępna dla szerszej grupy odbiorców.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Dąbrównie

Małgorzata Marchewska
Małgorzata Marchewska